

Vážení učitelé,

posláním Mezinárodní rady organizací pro vícečetné porody (ICOMBO), která sdružuje členy z mnoha zemí, je zvyšování povědomí veřejnosti o jedinečných potřebách vícečetných novorozenců, dětí a dospělých.

ICOMBO využívá Mezinárodních týdnů vícečetných porodů, aby přitáhla pozornost k jednotlivým bodům Deklarace práv a potřeb dvojčat a vícečat a k hledání řešení konkrétních problémů z nich vyplývajících. Za tímto cílem k tomu podněcuje mezinárodní diskuze i akce na určitá témata. Jako téma pro rok 2012 zvolila ICOMBO: "Umístění vícečat ve škole a hledání řešení co je pro vícečata nejlepší – separovat, nebo ne?".

Jak uvádí Deklarace práv ICOMBO:

- Vzhledem k tomu, že těsné pouto mezi vícečetnými sourozenci je nezbytným aspektem jejich normálního vývoje: Vícečetní sourozenci mají právo být umístěni společně v náhradních rodinách, adoptivních rodinách nebo být společně umístěni do opatrovnictví či do vzdělávacího zařízení.
- Protože s vícečetnými sourozenci bývá často jak ze strany rodičů, tak i odborníků nebo veřejností jednáno jako s jedním svazkem, nikoliv jako s individuui: Mají vícerčata, jako kterákoli jiná lidská bytost právo, aby byla uznávána a aby s nimi bylo zacházeno s ohledem na jejich individuální potřeby, zájmy či antipatie.

Jak uvádí Deklarace potřeb:

Dvojčata a vícrečata potřebují:

Zdravotní péči, vzdělání, poradenství a pružnou veřejnou politiku, která se bude zabývat jejich jedinečnými vývojovými normami, individualizačními procesy a vzájemnými vztahy. Např. tím, že umožní:

- Každoroční přezkoumání umístění vícečetných sourozenců do tříd a napomáhání jejich společnému nebo oddělenému umístění podle konkrétních potřeb jednotlivých dvojčat či vícerčat a jejich rodin;
- Podporu individuálních zájmů vícerčat včetně simultánní účasti vícerčat ve sportovních týmech nebo jiných skupinových aktivitách a podporu individuálních sportovních, skupinových nebo zájmových činností.

Narození dvojčat, trojčat a čtyřčat s sebou přináší mnoho nových úkolů jak pro rodiče, tak pro děti samotné. Jeden z problémů, se kterým se rodiče vícerčat potýkají, je, jak skloubit podporu jedinečného pouta mezi dětmi, které vzniklo již v děloze, za současného povzbuzování každého z dětí v jeho osobním vývoji. ICOMBO důrazně doporučuje, aby rozhodnutí o umístění vícerčat probíhalo vždy na individuální bázi, bylo každoročně přezkoumáno a vyhodnoceno a aby tohoto rozhodovacího procesu byli účastni jak rodiče, tak učitelé, a umožní-li to dětem jejich věk, i ony samy. Tak jako je každé dítě jedinečné, je unikátní i každá skupina vícečetných sourozenců. Jsou vícerčata, kterým prospívá, když docházejí do různých tříd, jiným pomáhá, mohou-li zůstat spolu. A podobně to, co funguje pro konkrétní skupinu vícerčat jeden rok, nemusí fungovat v roce dalším. Proto se domníváme, že je naprosto nevhodné držet se neměně jednou učiněného rozhodnutí – např. úplného rozdělení dětí, nebo naopak jejich trvalého sloučení.

Pedagogové hrají při podpoře a usnadňování procesu individualizace a sounáležitosti vícerčat důležitou roli. Abychom Vám v tom pomohli, dovolujeme si uvést některé základní informace na toto téma. Jako dodatečný zdroj informací pro lepší orientaci v této problematice uvádíme příslušné odkazy.

Důvody proč děti rozdělit:

Pro jednoznačné rozdělení vícerčat do samostatných tříd za účelem jejich růstu a vývoje jakožto individualit, nemáme žádné přesvědčivé důkazy. Nastávají ovšem situace, které naznačují, že rozdělení bude pro všechny nejlepším řešením. Je dobré si také uvědomit, že určité reakce, které jsou typické pro jeden rok, se už v příštím roce nemusejí projevit:

- Stálá "pospolitost" brání rozvoji sociálních dovedností jednoho, obou, nebo více vícerčat;
- Vícerčata mají svou "dělbou práce";
- Necitlivé porovnávání učiteli, vrstevníky nebo dokonce vzájemné porovnávání vedly u jednoho nebo více dětí k pocitům nedostatečnosti;
- Vícerčata tvoří "silnou jednotku", která působí rušivě;
- Děti zneužívají toho, že jsou vícerčaty, aby klamaly nebo podváděly;
- Zdá se, že jedno nebo více dětí trpí při společném docházení do stejné třídy nedostatkem soukromí;
- Jedno neustále rozptyluje druhého/druhé;
- U vícerčat opačného pohlaví se ženská vícerčata přehnaně starají o své mužské sourozence;
- Ve třídách s určitou dovedností schopnosti jednoho z vícerčat značně převyšují schopnosti druhého/druhých; a
- Vícerčata sama **si přejí** své rozdělení.

Důvody proč nechat vícerčata spolu:

Existují ale i oprávněné důvody, proč by se vícerčata rozdělovat neměla:

- V rodině došlo nedávno k velkým citovým otřesům jako k rozvodu, stěhování, úmrtí, atd.;
- K dispozici je jen jedna třída;
- Rozdělení vícerčat může mít vliv na způsob i úroveň jejich výuky, protože každý učitel používá svou vlastní metodu vyučování;
- Ve třídách s určitou dovedností vícerčata dosahují, nebo se přibližují stejné úrovni dovednosti.
- Vícerčata **si nepřejí** být rozdělena. Nucené oddělení, kdy se vícerčata poprvé sama ocitají v kolektivu neznámých dětí, které dosud neviděla, zvláště pak v prvním roce školní docházky, může přispívat ke zbytečnému stresu, působit regresi a negativně ovlivňovat jejich sebevědomí.

Tipy pro učitele vícerčat:

- K rozdělení vícerčat v prvním roce školní docházky by nemělo docházet

automaticky. Zvýšený stres, který takové rozhodnutí může provázet, může u víceročtatů naopak posilovat jejich potřebu být o to více spolu;

- Poskytujte víceročtatům takovou míru nezávislosti, jakou jsou schopni zvládnout. Víceročtatům prospívá, mohou-li se od sebe vzdalovat podle vlastní potřeby;
- Povzbuzujte je, budou-li se rozhodovat pro samostatné třídy (vyučování), posílí to jejich školní sebevědomí;
- Ved'te víceročtata k tomu, aby při různých školních aktivitách seděla odděleně. Jednak Vám to pomůže rozlišovat kdo je kdo a jim to zároveň pomůže pracovat a tvořit samostatně, tedy bez opory svého sourozence;
- Naučte se poznávat, čím se víceročtata od sebe odlišují. Mohou to být např. rozdíly v hlase, to, že jsou praváci či leváci, jejich mateřská znaménka, nebo způsob, jak jim rostou vlasy. Tím, že je dokážete oslovovat jejich křestním jménem, jim pomůžete vnímat se jako individuality;
- Někteří rodiče víceročtatů mají potřebu oblékat své děti stejně. Bude-li to způsobovat ve Vaší třídě problémy, požádejte je, aby děti oblékali odlišně, abyste nejen Vy, ale i jejich spolužáci, mohli děti lépe rozlišovat;
- Mluvte o každém z dětí jeho vlastním jménem. To vám pomůže děti odlišovat a zároveň tak poskytnete dobrý příklad jejich spolužákům;
- Ve výsledcích zkoušení můžete očekávat u víceročtatů rozdíly, ne však už v oblasti chování a pořádkumilovnosti – zde si bývají velice podobní;
- Budete-li o dětech mluvit s rodiči, porovnávejte každého zvlášť vždy s jeho vrstevníky, vyvarujte se srovnávání víceročtatů mezi sebou;
- Snažte se zajistit pohovor učitele s rodiči pro každé dítě zvlášť. Je to lepší než hovořit o všech vícečetných dětech naráz. Jedna matka čtyřčtatů si stěžovala, že učitel bral automaticky, že během takového pohovoru proberou všechny čtyři děti najednou;
- Pokud je jedno z dětí (zejména u identických, jednovaječných dvojčtatů) oproti ostatním víceročtatům výrazně pozadu, zjistěte příčinu;
 - Kontrolujte, abyste se ujistili, že každé z víceročtatů pracuje samostatně;
 - Naplánujte si schůzku s rodiči, abyste porozuměli situaci;
 - Počítejte s tím, že jedno z víceročtatů může trpět dyslexií.

Doporučení pro umístění do tříd:

ICOMBO doporučuje, aby rozmístění každé skupiny vícerčat bylo pro každý školní rok znovu přehodnoceno a vycházelo vždy z toho, co se jeví pro vícerčata jako momentálně nejlepší, zda děti rozdělit, nebo nechat spolu. Konečného rozhodnutí by mělo být dosaženo za společné účasti rodičů, učitelů a, od určitého věku, i dětí samotných.

S pozdravem,

Monica Rankin Bc., Grad. Dip. Ed.

předsedkyně ICOMBO

chair@icombo.org

Původní autorkou informací zde uvedených je Lynda S. Haddon. Text byl vytvořen pro účely Vícečetných porodů Kanada (MBC) a následně zrevidován Pat Preedy Ph.D., M.Ed., B.Ed. (UK), Johnem Mascazine Ph.D. (USA) a Donnou Launslager, členkou výboru MBC Health & Education.

Doporučené odkazy:

www.twinsandmultiples.org

<http://www.drnancysegaltwins.org/>

Knihy (v angličtině)

Emotionally Healthy Twins: A New Philosophy for Parenting Two Unique Children, Joan Friedman

Multiples in School, Australian Multiple Birth Association, 2010. Dostupné přes www.amba.org.au

Parenting School-age Twins and Multiples, Christine Baglivi Tinglof, 2007

Twin and Triplet Psychology: A Professional Guide to Working with Multiples, Audrey Sandbank, 1999

Understanding Multiple Birth Children and How They Learn, John Mascazine